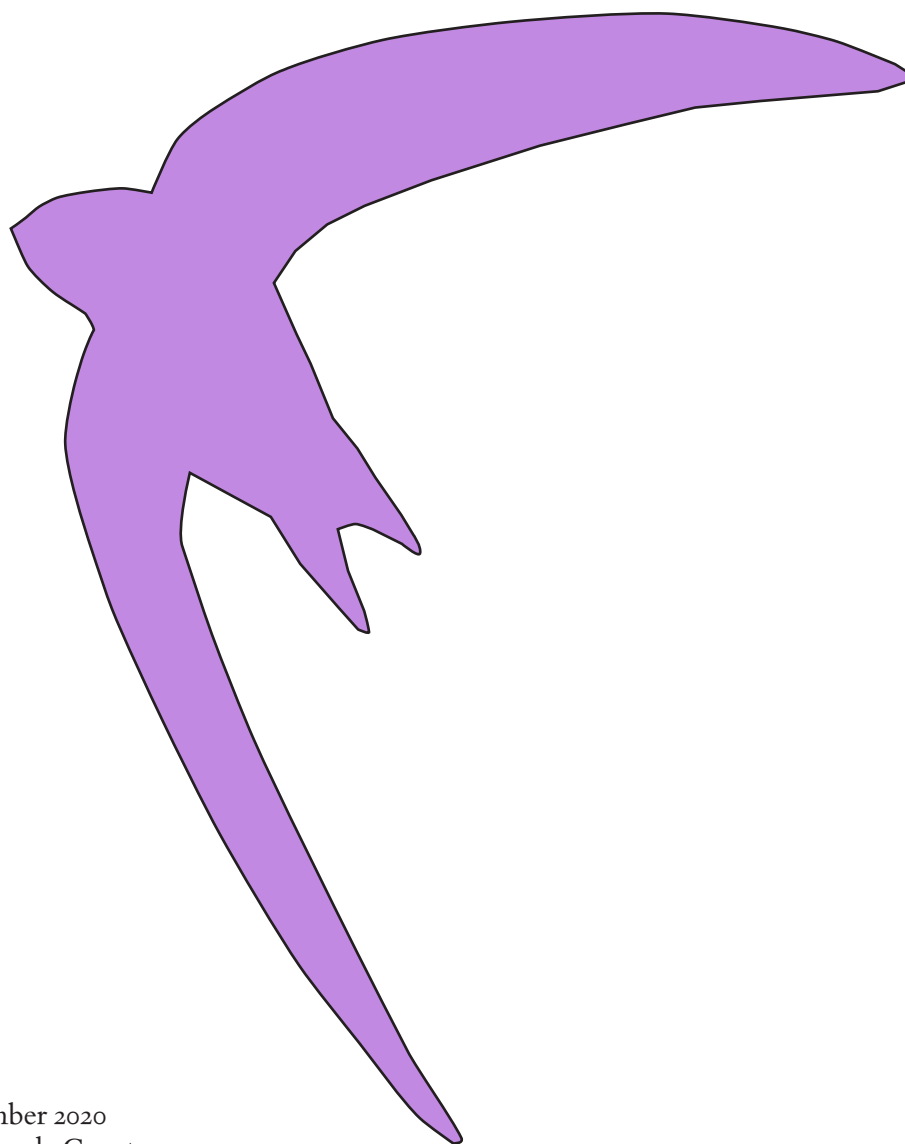

KORT VERSLAG
MONITORINGRESULTATEN
GIERZWALUWNESTKASTEN
2020

in de Utrechtse wijk Voordorp

December 2020
Tieneke de Groot
tienekedegr@gmail.com

1. INLEIDING

1.1 Achtergrond nestkastenproject

Veertien jaar geleden is het nestkastenproject in Voordorp begonnen. Hoewel in 2006 de eerste kasten zijn opgehangen, is het project pas echt uitgerold in het jaar 2007. In de achterliggende jaren hebben we twee keer opnieuw nestkasten aangeboden vanwege het enthousiasme bij mensen en het broedsucces van vooral spreeuwen en in mindere mate gierzwaluwen.

Het afgelopen jaar hebben we gericht nieuwe kasten aangeboden aan bewoners in straten waar al jarenlang in kasten door gierzwaluwen gebroed wordt. Van de 16 kasten die zijn verkocht zijn er 12 opgehangen. Enkele liggen nog te wachten in de schuur vermoedelijk.

Door de jaren heen verdwenen er enkele kasten (naar andere wijken, of bij het vuilnis). Tijdens het vliegseizoen 2020 hingen er 74 nestkasten in Voordorp.

Enkele kasten hangen buiten de wijk (zoals aan het Wevehuis in Tuindorp-oost). Op sommige locaties is slecht zicht op de kasten vanwege hoge tuinhedden of hagen. Of de kasten daar nog hangen, laat staan of ze bewoond worden, is dan niet duidelijk.

Sinds 2013 is de monitoring in Voordorp in vier secties verdeeld (zie bijlage 1). In iedere sectie houdt iemand de kasten in de gaten voor wat betreft de bezetting door huismus, spreeuw of gierzwaluw.

Tabel 1. Gegevens opgehangen gierzwaluwnestkasten, stand 2020

Aantal kasten per adres	Adressen	
1	27	
2	14	
3	2	
4	2	
5	1	
Totaal aantal kasten		74

1.2 Weerbeeld in 2020

Het voorjaar was na een natte en zachte winter de droogste en warmste lente ooit gemeten. Toen de gierzwaluwen arriveerden in Voordorp begon er een zonnige, droge meimaand met een gemiddelde temperatuur. Juni werd wat wisselvalliger en natter, maar de regen viel vooral in heftige buien verspreid over het land. Juli was koel voor de tijd van het jaar en vrij droog. Al met al zullen de gierzwaluwen weinig hinder van de weersomstandigheden hebben ondervonden bij het zoeken naar voedsel in de lucht. De jongen zullen het ongetwijfeld op tropische dagen erg warm gehad hebben in de nestkasten.

2. MONITORINGRESULTATEN

2.1 Bezetting van de kasten

Het afgelopen jaar hebben 31 paartjes van vier vogelsoorten een deel van de 74 kasten bezocht (zie fig. 1). Drie kasten werden eerst door spreeuwen en vervolgens door gierzwaluwen bezet. Daardoor zijn er in totaal 28 verschillende nestkasten gebruikt. Alle waarnemingen zijn op waarneming.nl gezet.

In voorgaande jaren is onderscheid gemaakt tussen bezochte kasten, vermoedelijke broedgevallen en zeker broedsucces. Vanaf dit jaar worden in tabel 2 deze categorieën niet meer gebruikt en worden alle kasten waar gierzwaluwen naar binnen zijn gegaan opgeteld. Hierdoor ziet tabel 2 er anders uit dan voorgaande jaren.

De gierzwaluwen hebben twaalf kasten bezocht, twee meer dan vorig jaar (zie fig. 2). In vier kasten zijn jongen gezien of gehoord, maar in de meeste kasten is het lastig om broedsucces vast te stellen doordat de jongen niet altijd uit de opening kijken en het gepiep vaak door het verkeerslawaai niet te horen is.

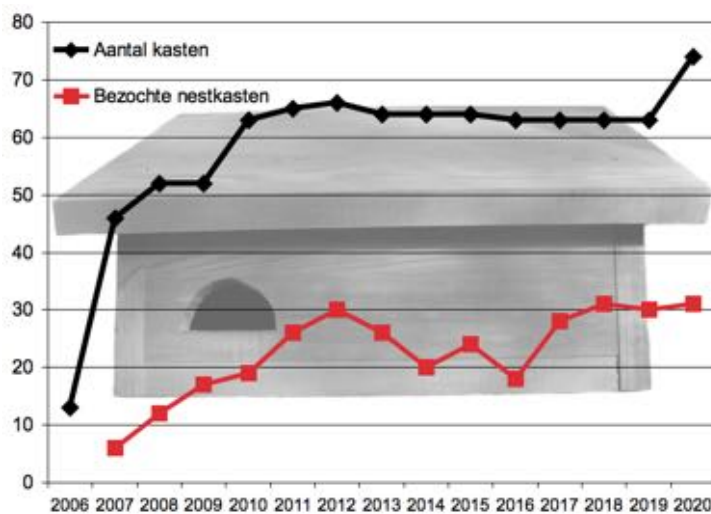
De spreeuwen hebben na een piekje in 2017 en 2018 net als vorig jaar in minder kasten jongen groot gebracht, namelijk 14, zie tabel 2 en bijlage 3. De huismusbezetting blijft al jaren steken op 4 kasten, maar deze soort breidt zich wel uit op 'natuurlijke' plekken in de wijk (zie bijlage 4).

Voor het eerst heeft er een koolmees, met succes, gebroed in een van de nestkasten. Ook is in een van de kasten een hommelnest aanwezig geweest, vermoedelijk van een boomhommel.

Tabel 2. Aantallen (broed)vogels in de nestkasten

	Jaar	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	Aantal kasten	13	46	52	52	63	65	66	64	64	64	63	63	63	63	74
Bezetting	Gierzwaluw			1	2	3	5	7	6	4	3	8	8	12	10	12
Bezetting	Huismus		5	5	5	6	7	8	8	9	6	3	4	4	4	4
Broedsucces	Spreeuw		2	7	12	9	17	18	12	7	15	12	19	20	16	14
Broedsucces	Koomees															1
		0	7	13	19	17	27	30	25	20	24	18	25	28	30	31

Fig. 1. Trend (mogelijke) broedvogelparen 2006-2020 van vier vogelsoorten

2.2 Nestkastbezoekende gierzwaluwen

ANDREJ SACHAROVSTRAAT 18

In 2020 is hier het kwartet aan kasten met een kast aangevuld. Vanaf 2010 wordt hier door minstens één paartje gierzwaluwen gebroed. Op 6 mei werd een spreek tamelijk hardhandig door een gierzwaluw uit een van de kasten gezet, waarna het paartje gierzwaluwen de kast heeft bezet. Het afgelopen jaar vlogen in alle oudere kasten gierzwaluwen naar binnen! De bewoners hebben in twee kasten jongen gezien en/of gehoord.

ANDREJ SACHAROVSTRAAT 19

Op 19 juni vloog om 22.32 uur een gierzwaluwpaartje de bovenste kast van drie stuks in. De bewoners (aan de overkant) op nummer 18 hebben in de maand juni en juli meerdere malen gierzwaluwen deze kast in- en uit zien vliegen, ook overdag.

AUGUSTO SANDINOSTRAAT 54

Meerdere keren is hier activiteit waargenomen van gierzwaluwen. Op 19 juli vloog om 21.55 uur een paartje gierzwaluwen naar binnen.

AUGUSTO SANDINOSTRAAT 61

Op 19 juli, 22 en 23 juli is gepost bij de vier nestkasten. In drie van de vier kasten werden in de avondschemering in- en uitvliegende gierzwaluwen waargenomen. In minstens een van de kasten (linksboven) zat een jong in de vliegopening.

DAVID BEN GOERIONSTRAAT 3

Aan de zijkant van het huis hangt een kast die met steenstrips is beplakt. Op 1 juni hing een dode gierzwaluw aan de kast te bungelen. Ruim een week later was deze verdwenen. Op 28 juni liet om 22.15 uur een gierzwaluw zich horen vanuit de nestkast. Op 18 juli vloog een paartje gierzwaluwen in de avondschemering naar binnen. Tussen 25 en 29 juli zag de bewoner in de avondschemering op meerdere avonden twee gierzwaluwen na elkaar naar binnen vliegen.

HABIB BOURGUIBASTRAAT 103

Voor het zevende jaar op rij heeft een gierzwaluwpaartje deze kast bezet. Op 22 juli vlogen twee gierzwaluwen tussen 21.42 en 21.46 uur na elkaar de kast in, waarna een begroetingsroepje volgde.

TULASTRAAT 23

Sinds 2011 wordt in de onderste van twee kasten gebroed door gierzwaluwen. Op 16 juni vloog een gierzwaluw naar binnen in de onderste kast om 21.30 uur. Vanaf die periode zijn jongen gehoord door de bewoners.

2.3 Overige activiteit van gierzwaluwen

AUGUSTO SANDINOSTRAAT 61

In juni zijn aanhakende gierzwaluwen gezien door de bewoners bij een van de kasten waarin later in juli tijdens het posten op twee avonden geen in- of uitvliegende dieren zijn geconstateerd. We gaan ervanuit dat dit jonge gierzwaluwen zijn geweest. Er is geen overnachting geconstateerd.

DAVID BEN GOERIONSTRAAT 3, 5 EN 7 TUINZIJDE

Net als voorgaande jaren was hier zeer regelmatig activiteit van kleine aantallen langsgierende gierzwaluwen, meestal groepjes van 4-6 dieren. In de avond van 18 juli is een groepje van vier zwaluwen langdurig in de gaten gehouden. Een van de giertjes bleef tot ver in de schemering boven de tuinen foerageren, maar vloog helaas niet een van de nestkasten aan de tuinzijde in.

TULASTRAAT 28

De bewoners van de overkant (Tulastraat 2) mailden dat ze activiteit rond deze kast hebben gezien van een paartje gierzwaluwen. Op deze kast zal in 2021 extra gelet worden.

3. SAMENVATTING EN CONCLUSIE

In 2020 hebben we met zekerheid in vier kasten jonge gierzwaluwen vastgesteld, het zelfde aantal als in 2018. Aangenomen kan worden dat er in meer kasten jongen zijn uitgevlogen, vooral in kasten waarin voorgaande jaren ook een paartje aanwezig is geweest en in kasten waar een paartje 's avonds meerdere malen in en uit vloog (nog even insecten vangen voor de jongen). Met dit in gedachten kan je voorzichtig stellen dat 8-10 paartjes jongen hebben gehad.

Net als voorgaande jaren waren er concentraties van zoekende gierzwaluwen in de directe omgeving van de Habib Bourguibastraat 103/Augusto Sandinostraat 61, boven de Andrej Sacharovstraat 18 en bij het begin van de David Ben Goerionstraat.

De spreuwen laten een grillige trend zien. In 14 kasten zijn jongen geconstateerd. In 2018 ging het om 20 kasten (fig. 3). De huismusbezetting is stabiel met vier bezette kasten, met vaak meerdere broedsels (zie fig. 3).

Fig.2. Trend gebruikte nestkasten door gierzwaluwen

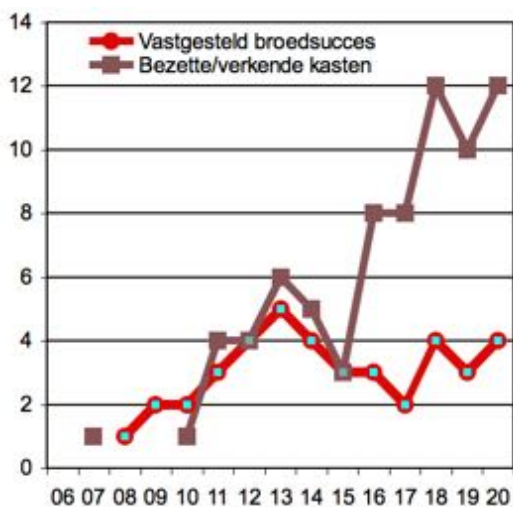
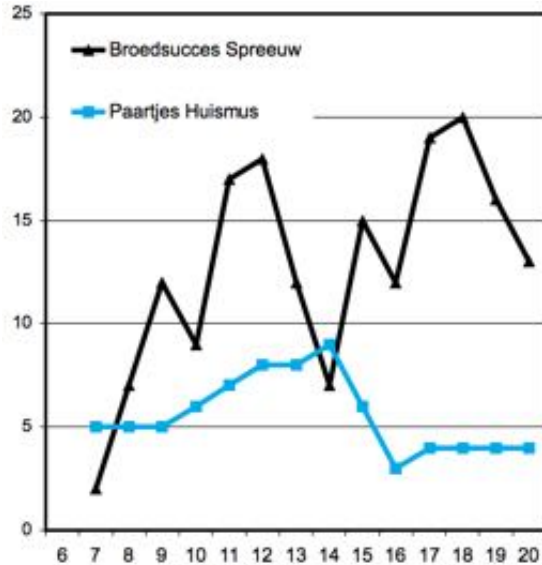
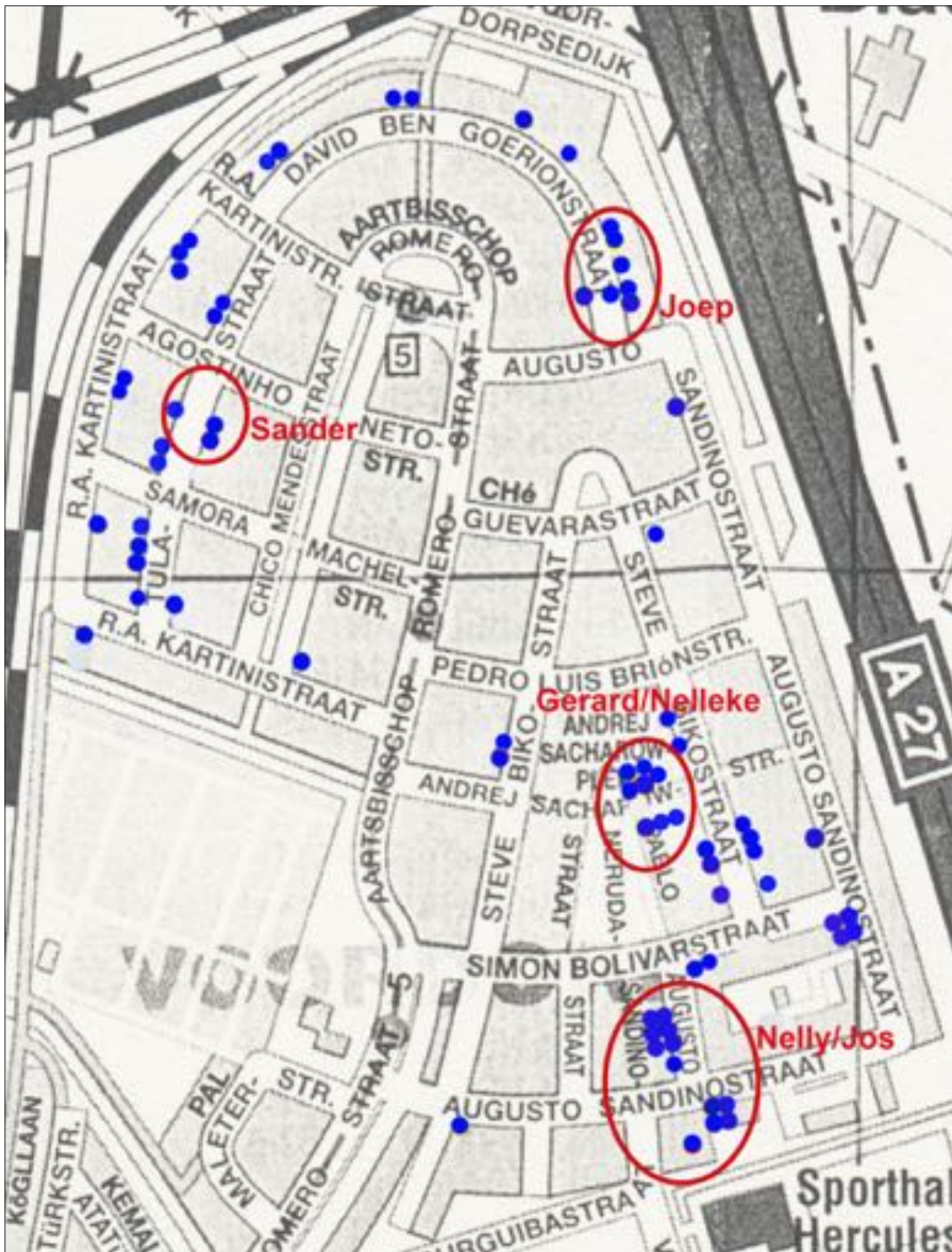

Fig.3. Trend gebruik nestkasten huismus en spreeuw

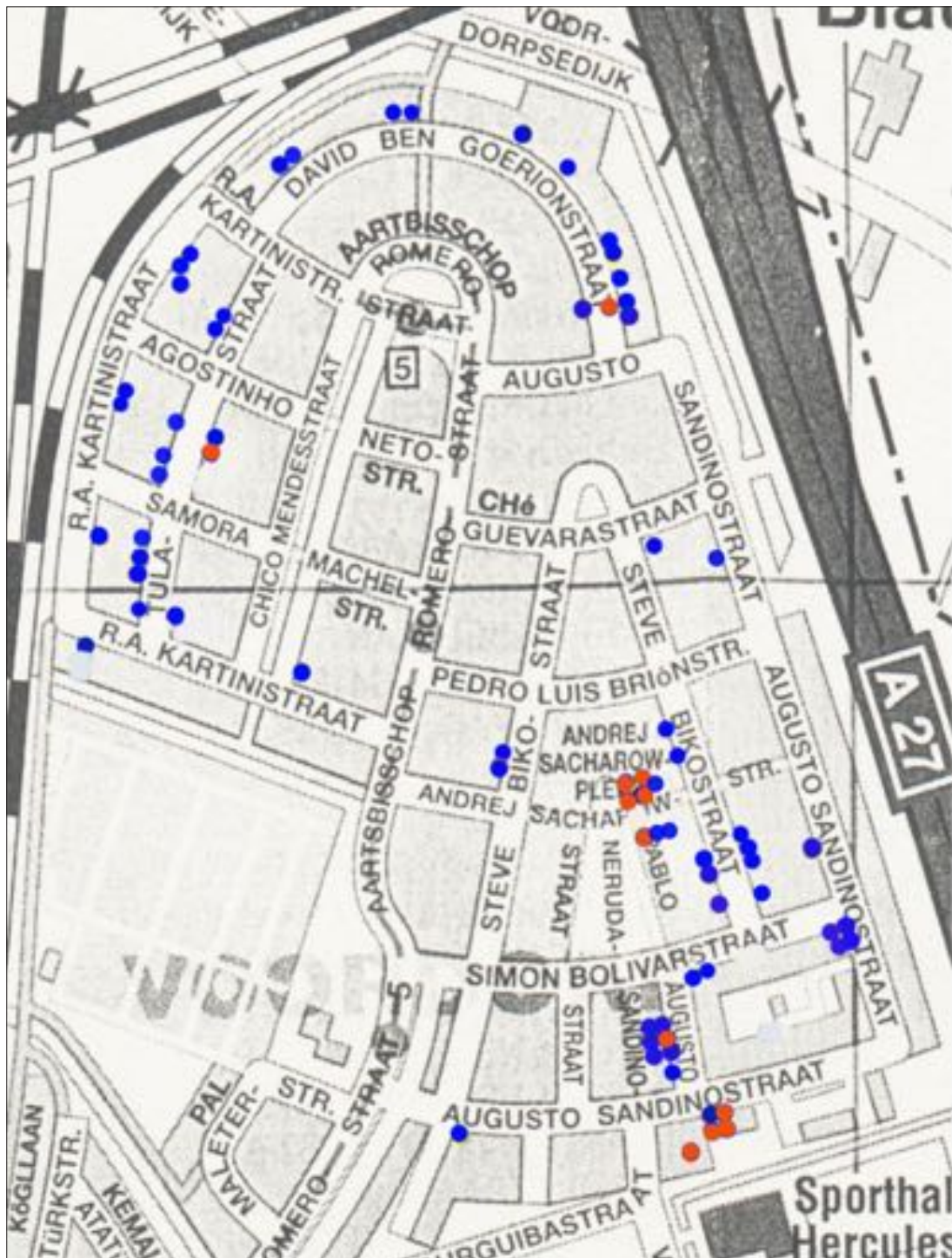

BIJLAGE 1. Verdeling monitoring kasten

De kasten die niet zijn ingedeeld zijn door Tienieke gemonitord.

BIJLAGE 2. Bezette gierzwaluwnestkasten in Voordorp

Legenda

oranjerode stip: nestkastbezoek door gierzwaluwen

BIJLAGE 3. Bezette kasten door spreuwenpartjes

BIJLAGE 4. Bezette kasten door huismussenpaartjes

